

Bohumil Hrabal **Ostře sledované vlaky**

Bohumil Hrabal byl český prozaik a jeden z nejvýznamnějších spisovatelů druhé poloviny 20. století. Hrabal nebyl nikdy premiant. Vystudoval reálné gymnázium a Právnickou fakultu UK. Během války pracoval jako železniční dělník a výpravčí v Kostomlatech, což se (stejně jako všechny jeho pozdější profese) odrazilo i v jeho literární tvorbě. Vystřídal i profese pojišťovacího agents, obchodního cestujícího a jako balič starého papíru. Později pracoval jako kulisák.

Spisovatelem z povolání se stal teprve v roce 1963. Po roce 1970 nesměl několik let oficiálně publikovat, psal tedy do samizdatových a exilových periodik. Hrabalovy knihy byly mnohokrát úspěšně zfilmovány (Ostře sledované vlaky - Oscar) a obdržel také spoustu nakladatelských cen. Mezi jeho díla patří Postřižiny, Slavnosti sněženek, Obsluhoval jsem anglického krále, Příliš hlučná samota a další.

Děj novely se odehrává v zimě roku 1945 na nádraží v západních Čechách blízko německých hranic a popisuje události jediného dne s tím, že hlavní hrdina, dvaadvacetiletý zaučující se výpravčí Miloš Hrna, uvažuje o svých problémech a vrací se tak k jejich kořenům do minulosti.

Cestou do práce vzpomíná, jak si nedávno podřezal žíly, a uvažuje o tom, proč to vlastně udělal. Bylo to kvůli jeho dívce Máše, před kterou se coby muž naprosto znemožnil, a na základě tohoto selhání si připadal jako muž méněcenný a neschopný. Na Mášu během dne myslí ještě několikrát, vzpomíná hlavně na to, jak spolu natírali plot. Jeho stanicí projíždějí ostře sledované německé transporty a posádka jednoho transportu jej zajme, což znamená jistou smrt. Velitel německých vojáků si ale všimne jeho jizev po nezdařeném pokusu o vraždu, a tak jej propouští a on se vrací na stanici. Tam zatím doráží i delegace z vedení, která má za úkol vyšetřit mravní přestupek známého výpravčího Hrdličky, který minulou noc potiskl razítky zadek telegrafistce Zdeničce. Delegace překvapí stanici v tu nejnevhodnější dobu - přistihne Hrdličku s Hrmou v ospalé náladě a pana přednostu v jeho holubníku, který jej připraví o povýšení. Delegace shledá Hrdličku nevinným a odjíždí. Pan přednosta se vydává na večeri ke Kinským, kteří mají sídlo a panství naproti jeho stanici. Hrdlička tajně sdělí Hrmovi, že jejich stanicí po půlnoci projede transport německých zbraní, který se budou snažit zničit. Aniž o tom Hrna dlouho uvažuje, zapojí se do spiknutí a rozhodne se vhodit do vlaku z ukazatele bombu sám. K večeru přichází na stanici krásná žena s tajnými informacemi pro Hrdličku a Hrna se s ní vyspí. Dokáže si, že je schopný muž a s pocitem úlevy a hrdosti se vydává splnit svůj úkol. Podaří se mu vhodit do vlaku bombu, je při tom ale zpozorován německým vojákem, po kterém vystřelí a stejně tak voják vystřelí po něm. Oba spadnou do příkopu vedle trati, kde ruku v ruce umírají. Němec v hrozných bolestech a Hrna s pocitem

hrdosti z dobře vykonané práce. Přes tento pocit myslí kromě svých nejbližších také na mrtvého Němce a na jeho rodinu a uvědomuje si zbytečnost jejich smrti a zbytečnost války.

Ukázka z díla :

A já mu nasadil hlaveň pušky k oku a stiskl spoušť, tak divně jsem při tom ležel. A pak jsem slyšel, jak zmlkl, viděl jsem, jak jeho nohy zvolna a tiše došly, zastavily se, ležel jsem na něm a slyšel, jak do vojáka vniká klid a ticho, jak se všechno zastavuje, jak stroje, když padla. A ze mne crčela krev a třísnil jsem vojákovi šaty, vytáhl jsem kapesník a snažil jsem se čistit tu krvavou skvrnu a oddychoval jsem a začal jsem se dusit, ale vši silou jsem se převalil a natáhl jsem ruku a chytil ten řetízek, kterého se držel voják, jehož obličej klidněl, jen místo pravého oka byla ožehnutá díra jako modrý monokl... a utrl jsem ten řetízek, kterého se držel ten mrtvý, a ve světle měsíce jsem viděl, že to je medailónek, na jehož iedné straně je zelený čtyřlístek a na druhé straně nápis. Bringe Glück. A nepřinesl štěstí ten čtyřlístek ani tomu vojákovi, ani mně, taky to byl člověk jako já nebo pan výpravčí Hubička, taky neměl žádné vyznamenání, žádnou hodnost, a přece jsme jeden druhého postřelili a jeden druhého přivedli ke smrti, ač jistě, kdybychom se někde potkali v civilu, možná, že bychom se měli rádi, pohovořili si. A potom se ozvala detonace. A já, který jsem se ještě před chvílí těšil na ten pohled, ležel jsem vedle německého vojáka dál, natáhl jsem ruku a otevřel jeho tuhnoucí dlaň a dal jsem mu do ní ten zelený čtyřlístek, který přináší štěstí, zatímco z krajiny vyrůstal do nebe hříbovitý oblak, který neustále rostl o vyšší patra a vyšší kouřová mračna, slyšel jsem, jak tlak vzduchu proběhl krajinou a syčel a hvízdal o holé větve stromů a keřů, jak zatřásl v semaforu převodovými řetězy a opřel se o rameno a zatřásl jím, ale já jsem se kuckal a chrčela ze mne krev. Do poslední chvíle, než jsem začal ztrácet z dohledu sebe sama, držel jsem se s tím mrtvým za ruku, a pro jeho neslyšící uši jsem opakoval slova vlakvedoucího té rakety, která přivezla ty zbědované Němce od Drážďan: "Měli jste sedět doma, na prdeli..."

Literatura a zdroje : kniha Ostře sledované vlaky

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Hrabal>